

KIRKEMINISTERIETS STRUKTURKOMMISSION

2. BETÆNKNING

angående

folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde

BETÆNKNING NR. 466

1967

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledende bemærkninger	5
Kap. I. Træk af udviklingen inden for de kirkelige samarbejdsbestrebelse	6
1. Verdensbevægelsen	6
2. Foranstaltninger herhjemme i anledning af den økumeniske verdensbevægelse	7
3. Nordisk samarbejde	8
4. Det lutherske Verdensforbund	8
5. Den europæiske kirkekonference	9
Kap. II. Oversigt over de vigtigste af de i dag bestående internationale og danske økumeniske organisationer	10
A. Internationale og nordiske organer	10
B. Danske, økumeniske organisationer	11
Kap. III. Danske i udlandet og Ydre Mission	13
A. Danske i udlandet og søfolk	13
B. Ydre Mission	14
Kap. IV. Norge, Sverige og Finland	15
Kap. V. Kommissionens overvejelser og forslag	17
<i>Bilag:</i>	
Bilag 1. Constitution of The World Council of Churches	26
Bilag 2. The Constitution of The Lutheran World Federation	29
Bilag 3. Vedtægter for Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd	32

INDLEDENDE BEMÆRKNINGER

A. Kommissionens sammensætning m. v.

Kommissionen afgav sin 1. betænkning den 13. januar 1966. Denne betænkning indeholdt forslag om en ændring af menighedsrådslovens § 13, stk. 2 (menighedsrådenes rådighedsbeløb). Som det fremgår af indledningen, havde man med dette forslag tilsigtet at åbne mulighed for en begrænset udvidelse af menighedsrådenes økonomiske beføjelser som en overgangsordning, indtil resultatet af de af kommissionen indledte undersøgelser forelå.

Medens en række af disse undersøgelser vedrørende samfundsændringernes betydning for folkekirkens struktur må sammenarbejdes i et enkelt omfattende forslag angående folkekirkens organisatoriske opbygning, har enkelte, begrænsede områder kunnet udskilles til særskilt behandling.

I denne anden betænkning er behandlet spørgsmålet om folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde.

Siden afgivelsen af 1. betænkning er sognepræst Poul Erik Andersen og pastor Gurli Vibe Jensen udtrådt af kommissionen. Som nye medlemmer af kommissionen er beskikket sognepræst A. Riishøj, Karise, og sognepræst B. Wiberg, Faarevejle, (begge efter indstilling fra Den Danske Præsteforening) samt sognepræst T. Græsholt, Lyngby.

B. Kommissionens forhandlinger om folkekirkens mellemkirkelige relationer.

Under 16. marts 1965 nedsatte kommissionen et udvalg til at behandle problemerne vedrørende forholdet mellem det mellemkirkelige arbejde og folkekirken og derefter afgive betænkning til kommissionen.

Udvalget fik følgende sammensætning:

Biskop H. Dons Christensen,
landsretssagfører Knud Frederiksen,
direktør H. V. Højsgaard,

fru Ruth Kristiansen,
sekretær, pastor V. Møllerup,
afdelingsleder P. Salomonsen og
pastor Arne Thomsen.

Udvalget konstituerede sig selv og valgte biskop Dons Christensen til formand.

Afdelingsleder P. Salomonsen og fuldmægtig i kirkeministeriet K. Bagger har virket som sekretærer for udvalget.

Udvalget har afholdt 8 møder. Endvidere har udvalgets formand og afdelingsleder P. Salomonsen haft 2 møder med repræsentanter for Den danske folkekirkes mellemkirkelige Råd.

Til kommissionens møde den 25.-26. august 1965 forelagde udvalget et forslag til kommissorium for udvalget, i hvilket det hedder, at udvalgets arbejde skal resultere i forslag til en praktisk løsning på de problemer, som de nuværende mellemkirkelige kontaktorganer frembyder. Selvom det i henseende til bevillingsmyndighederne måtte være tilstrækkeligt at søge de nuværende organisationer videreført med visse ændringer, bør udvalget fremkomme med forslag til et nyt organ af mere officiel karakter.

Endvidere foreslås det udvalget at overveje, om dannelse af et nyt organ kan sammenknyttes med oprettelse af et embede inden for folkekirken med specielt henblik på varetagelsen af den mellemkirkelige repræsentation samt eventuelt tilsynet med danske præster og andre udsendte kirkelige medarbejdere i udlandet.

Udvalgets forslag tiltrådtes af kommissionen, idet dog et medlem (Helge Skov) undlod at stemme herom.

Udvalget afgav i marts 1967 betænkning til kommissionen. Denne betænkning har været behandlet på kommissionens møder den 30. marts og 25. april 1967 og er tiltrådt af et flertal af kommissionens medlemmer, medens forskellige mindretal har afgivet afvigende indstillinger.

TRÆK AF UDVIKLINGEN INDEN FOR DE KIRKELIGE SAMARBEJDSBESTRÆBELSER

1. Verdensbevægelsen.

Omend der også tidligere har været visse tilløb til forsøg på at forene de kristne kirker, har de kirkelige samarbejdsbestræbelser først fået deres egentlige vækst i det 19. og 20. århundrede. Vækkelsesbevægelserne i det 19. århundrede gav et særligt grundlag for disse bestræbelser, som havde dannelse bl. a. af Evangelisk Alliance i London 1846 til følge. Bevægelsen, der hovedsagelig fik tilslutning i den engelsk-talende verden og kun meget lidt i de lutherske kirker, har i dette århundrede ført en hensygnende tilværelse. Efter midten af sidste århundrede tog K.F.U.M. og K. initiativet til dannelse af et verdensforbund af K.F.U.M. og K.-foreninger. Også fra de kristelige studenterforeninger, som var opstået ved mange universiteter i de sidste årtier af forrige århundrede, udgik et økumenisk initiativ, der resulterede i dannelse af World Students Christian Federation i Vadstena i 1895. Denne studenterbevægelse blev en slags uddannelsesanstalt for mange af de mænd, som senere skulle overtage ledelsen af den moderne økumeniske bevægelse. Fælles for de nævnte sammenslutninger var, at det ikke var kirkerne som kirkesamfund, der deltog heri, men enkeltpersoner og særlige kredse, som søgte sammen for at støtte hinanden i fælles opgaver.

Det var da også en praktisk opgave, der skulle give stødet til den senere økumeniske bevægelse. Missionsopgaven og missionsnøden havde nemlig vist de uheldige følger af den kirkelige splittelse og nødvendigheden af på missionsmarken at finde frem til et samarbejde. I 1910 afholdtes der med dette formål i Edinburgh en verdenskonference for repræsentanter for alle evangeliske missioner af betydning og for missionskirkerne. Mødet nedsatte en fortsættelseskomité, der i 1921

fik navnet Det internationale Missionsråd og har udgjort et permanent organ for det økumeniske samarbejde i de evangeliske kirkers mission, indtil det i 1961 sammensluttedes med Kirkernes Verdensråd, jfr. nedenfor.

Den amerikanske biskop Charles Brent, som var til stede på verdensmissionskonferencen, fik på mødet den tanke, at det måtte være muligt at samle kristenhedens kirker til drøftelse ikke blot af missionens problemer, men også af de spørgsmål som forener og skiller kirkerne. Han arbejdede herefter på indkaldelse til en verdenskonference med officielle repræsentanter for kirkerne til drøftelse af spørgsmål, som gjaldt kirkernes tro og kirkeordning. (Faith and Order).

I Sverige var Nathan Söderblom, der blev ærkebiskop i Uppsala i 1914, stærkt optaget af den økumeniske tanke og arbejdede energisk med opgaven at samle alle de kristne kirker om deres fælles arbejdsopgaver i den moderne verden. I modsætning til den bevægelse, biskop Brent startede, ønskede Söderblom således ikke en konference til behandling af de dogmatiske spørgsmål, men af kristendommens etiske budskab anvendt på de mellemfolkelige, sociale og økonomiske spørgsmål (Life and Work). Söderblom kunne i august 1925 indbyde til et økumenisk møde i Stockholm, hvori deltog 600 repræsentanter fra hele den ikke-romerske kristenhed, herunder de ortodokse kirker. Den romersk-katolske kirke var indbudt, men havde afslået at lade sig repræsentere. På mødet nedsattes en fortsættelseskomité, og der etableredes et social-etisk institut, som fra 1928 fik sit sæde i Geneve. Der var derved etableret et centrum for det økumeniske arbejde i første række for informationstjeneste, studiearbejde og organisation af interkonfessionelle konferencer. Fortsættelseskomiteen konsoliderede sig i 1930 under navnet Det økume-

niske Råd for praktisk Kristendom. Rådet, der havde ca. 100 medlemmer skulle mødes hvert andet år.

Den af biskop Brent startede bevægelse Faith and Order gennemførte en verdenskonference i Lausanne i august 1927; der samledes her ca. 400 repræsentanter for 100 kirkesamfund. Også her var de ortodokse kirker talrigt repræsenteret, medens de romerske katolikker udeblev. Konferencen nedsatte en fortsættelseskomité, der afholdt en række mindre konferencer.

Bevægelsens anden verdenskonference blev holdt i Edinburgh i august 1937 med 414 deltagere fra 123 kirkesamfund i 43 lande. Samme år afholdt Life and Work verdenskonference i Oxford. Da man havde gjort den erfaring, at det i begge bevægelser i betydelig udstrækning var de samme personer, som deltog, og at drøftelser om trosgrundsætninger ikke havde kunnet holdes ude fra diskussioner om kirkernes praktiske opgaver, besluttede såvel Oxford-konferencen som Edinburgh-konferencen at lade de to bevægelser sammenslutte til et kirkernes verdensråd, som skulle fortsætte begge linier og koordinere dem. Med henblik herpå valgte hver konference 7 medlemmer til at forberede sammenlutningen. Et udkast til forfatning for Kirkernes Verdensråd (World Council of Churches) blev foreløbig vedtaget på en mindre konference i 1938 i Utrecht, hvorved Kirkernes Verdensråd midlertidigt var etableret. Ligesom inden for bevægelserne Faith and Order og Life and Work fastslås det her, at medlemskab af verdenssammenslutningen indehaves af kirkesamfund og ikke enkeltpersoner, og som dogmatisk basis for medlemskab blev fastsat bekendelse til Jesus Kristus som Gud og Frelser. Den endelige oprettelse af Kirkernes Verdensråd fandt sted i 1948 i Amsterdam, hvor 147 kirkesamfund fra 44 lande var repræsenteret. Også da stod Romerkirken uden for. Siden har Kirkernes Verdensråd holdt verdenskonferencer i Evanston i U. S. A. i 1954 og i New Delhi i 1961.

Kirkernes Verdensråd har nu tilslutning fra alle kirkesamfund bortset fra det romersk-katolske eller ialt 223 kirkesamfund i over 80 lande. Kirkernes Verdensråd har fortsat og udvidet driften af Det økumeniske institut ved Genève.

Som den tredje store økumeniske bevæ-

gelse bør nævnes Kirkeligt Verdensforbund til fremme af international forståelse (World Alliance for Promoting International Friendship through the Churches), der oprettedes på Den økumeniske fredskongres i Konstanz i 1914. Dette verdensforbund blev ophævet i 1948.

2. Foranstaltninger herhjemme i anledning af den økumeniske verdensbevægelse.

Repræsentanter for den danske folkekirke har deltaget i de internationale bevægelser fra første færd. Arbejdet herhjemme toges først op af Sjællands biskop Harald Ostensfeld, der også deltog i de første møder i Faith and Order og Life and Work. Ved siden af ham bør særlig nævnes biskop V. Ammundsen, Haderslev.

Der dannedes 3 komiteer til at varetage forbindelsen med de 3 internationale bevægelser. Disse komiteer havde også frikirkelig deltagelse. De danske komiteer samledes i 1939 i »Det økumeniske Fællesråd« bestående af 9 medlemmer, 3 fra hver af grenene. Af de 9 medlemmer var de 8 folkekirkelige og 1 frikirkelig.

Efter etableringen af Kirkernes Verdensråd gav samtlige landets biskopper deres tilslutning til folkekirkens indmeldelse heri.

I 1954 foretog man igen en omdannelse af arbejdets organisation, nødvendiggjort af det stigende antal økumeniske opgaver, men også af ønsket om at få et alsidigt, folkekirkeligt organ som udgangspunkt for folkekirkens deltagelse i arbejdet. Der dannedes derfor »Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Raad«. Samtidig skete der en reorganisering af den danske folkekirkes hjælpearbejde.

Med baggrund i nøden efter 1. verdenskrig samledes i dagene 10.-12. august 1922 i Bethesdas bygning i København en række kirkemænd fra alle de evangeliske kirker i Europa. De dannede en international komité til varetagelse af hjælpearbejdet blandt Europas kirker. En af de ledende mænd på mødet var lic. theol. Alfred Th. Jørgensen, der straks tog initiativet til nedsættelse af en dansk komité, der tog navnet Nødhjælpen til Europas evangeliske kirker. Der tilsigtedes ikke en humanitær, men mellemkirkelig

hjælp, der indskrænkedes til Europa, og hjælpearbejdet gennemførtes i nær forbindelse med de lutherske kirkers begyndende verdensorganisation. Kort efter dannelsen af Det økumeniske fællesråd i Danmark blev den danske nødhjælpskomité repræsenteret heri. For at muliggøre nødhjælpskomiteens deltagelse i flygtningearbejdet efter 2. verdenskrig oprettede komiteen i 1948 sammen med Det økumeniske Fællesråd: Dansk økumenisk Komité for internationalt hjælpearbejde.

Som foran berørt reorganiseredes hjælpearbejdet i 1954, idet der under navnet Den danske Folkekirkes Nødhjælp dannedes en rent folkekirkelig hjælpekomité under Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd. Hjælpearbejdet blev nu udvidet til også at omfatte humanitær hjælp, og samtideg er virkefeltet i samarbejde med Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund udstrakt til andre dele af verden end Europa.

Disse komiteer og organisationer har steds været etableret på privat initiativ og været af privat karakter. Imidlertid har staten på afgørende måde i de forløbne år støttet deltagelsen i de internationale økumeniske organisationer. Dette skete oprindeligt efter varm indstilling fra Sjællands biskop H. Ostenfeld, der fremhævede det ønskelige i, at den danske folkekirke ikke holdt sig udenfor de internationale konferencer. Siden har der dannet sig den sædvane såvel med hensyn til forøgelse af bevillingerne af statskassen som forbruget af dem, at kirkeministeriet har rådført sig med Sjællands - senere Københavns - biskop. I et enkelt tilfælde har kirkeministeriet anmodet Københavns biskop om at forelægge en sag for de øvrige biskopper. Biskoppen i København har iøvrigt også indtaget en fremtrædende plads i folkekirkens deltagelse i det mellemkirkelige arbejde. Således er de danske delegationer til samtlige generalforsamlinger i Kirkernes Verdensråd blevet ledet af Københavns biskop.

Den første bevilling af statskassen optoges på finansloven for 1928/29 og androg 4.230 kr. I de følgende år bevilgedes der på de årlige finanslove et fastere beløb til dækning dels af de rejseudgifter, som det økumeniske arbejde medførte, og dels af folkekirkens bidrag til det af bevægelsen Life and Work oprettede social-etiske institut i Genève. Særligt

betydelige bevillinger er ydet til danske delegationers deltagelse i verdensmøderne.

Ved oprettelsen af Kirkernes Verdensråd i 1948 blev Danmarks bidrag til verdenskirkerådets organisation fastsat til 1% af de samlede administrationsudgifter dengang svarende til 8.500 kr., der blev optaget på finansloven for 1950/51. Siden da er Danmarks årsbidrag til Kirkernes Verdensråd forhøjet flere gange og andrager i dag 55.600 kr. årlig, der afholdes af finanslovens konto § 19.2.25.67.

Udgifterne ved folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde var tillige en væsentlig grund til forhøjelse af det ved lov om folkekirkens lønningsvæsen m.v. § 81, stk. 1, hjemlede rådighedsbeløb for kirkeministeren, jfr. lov nr. 112 af 15. april 1964.

Arbejdets betydning for folkekirken er desuden anerkendt ved, at der er tilstået Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd og Folkekirkens Nødhjælp faste kollektidage, og at de teologiske medarbejdere ved disse organisationer er optaget i den statsunderstøttede Pensionskasse for forskellige private kirkelige institutioner, jfr. tekstanmærkning til tillægsbevillingsloven for finansåret 1964/65 § 19.

3. Nordisk samarbejde.

Kirkerne i Danmark, Norge, Sverige og Finland oprettede i 1940 Det økumeniske Institut i Sigtuna som central for det arbejde af fælles-kirkelig art, der udgår fra Norden. Der er hertil over finansloven siden 1947 ydet et løbende årsbidrag. Instituttets drift har dog kun kunnet opretholdes ved betydelige bidrag fra den svenske kirke, idet det danske og norske årsbidrag har været aldeles utilstrækkeligt til at dække en rimelig andel af udgifterne ved driften.

På finansloven for finansåret 1966/67 er der optaget et årsbidrag til instituttet på 3.800 kr., jfr. § 19.2.25.67.

4. Det lutherske Verdensforbund.

I 1868 organiseredes de tyske lutheranere i Allgemeine Evangelische-Lutherische Konferenz. Denne konference havde sit forbillede i Lambeth-konferencen, som i 1867 var blevet dannet inden for den anglikanske kirke. Tilsvarende organisationer etableredes senere

for de reformerte kirker, baptist- og metodistkirkerne. Efter at Allgemeine Evangelische-Lutherische Konferenz i 1901 for første gang havde afholdt konference uden for Tyskland, nemlig i Lund, blev konferencen omdannet til en verdensorganisation, der fra 1923 blev kaldt Det lutherske Verdenskonvent, og som i 1947 blev omorganiseret under navnet Det lutherske Verdensforbund med hovedsæde i Genève. Den danske folkekirke havde ved en symbolsk kontingentydelse fra private været knyttet til Det Lutherske Verdenskonvent siden 1923. Ved omordningen i 1947 optoges folkekirken som kontingentbetalende medlem.

Forbindelsen til Det lutherske Verdensforbund varetoges oprindeligt af en privat komité, men overtoges ved etableringen af »Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd« af dette råd.

Som tilskud til dækning af kontingent til verdensforbundet er der i en årrække stillet en bevilling til rådighed af statskassen. Bevillingen er på finansloven 1966/67 optaget med 21.000 kr., jfr. § 19.2.25.67.

5. Den europæiske kirkekonference.

I januar 1959 afholdtes den første konference af europæiske kirkesamfund i Nyborg. Denne konference efterfulgtes af tilsvarende konferencer i oktober 1960, oktober 1962 og oktober 1964. Konferencen er etableret med vedtægter af oktober 1964 og udgør - i lighed med andre tilsvarende konferencer for den øvrige del af verden - en regional konference under Kirkernes Verdensråd, i forhold til hvilken konferencen dog har en selvstændig stilling.

Til de afholdte konferencer er der ydet tilskud af statskassen og det ved lov om folkekirkens lønningsvæsen m.v. § 81 til rådighed for kirkeministeren stillede beløb, medens kirkeministeriet senest i skrivelse af 19. september 1966 har udtalt, at man ikke så sig i stand til at stille noget beløb til rådighed til dækning af årsbidraget til Den europæiske Kirkekonference.

II.

OVERSIGT OVER DE VIGTIGSTE AF DE I DAG BESTÅENDE INTERNATIONALE OG DANSKE ØKUMENISKE ORGANISATIONER

A. Internationale og nordiske organer.

I det følgende skal i korthed nævnes de foran omhandlede internationale organisationers formål og organisation, som de fremgår af de nugældende vedtægter, og sammensætningen m.v. af de danske organisationer, der varetager forbindelsen med de internationale organisationer.

Kirkernes Verdensråd:

Ifølge rådets vedtægter fra 1948, senest ændret i 1961 udgør rådet en sammenslutning af kirker, der bekender sig til Jesus Kristus som Gud og Frelser.

Organisationens formål er:

- a. at videreføre verdensbevægelserne for Faith and Order og Life and Work samt Det internationale Missionsråds arbejde,
- b. at støtte kirkernes fælles handlen,
- c. at fremme samarbejde om studier,
- d. at fremme forståelsen for økumeni og mission i alle medlemskirkerne,
- e. at støtte kirkerne i deres verdensomspændende, missionerende og evangeliserende opgave,
- f. at oprette forbindelser med nationale og regionale råd, konfessionelle verdensorganisationer og andre økumeniske organer og
- g. at sammenkalde til verdenskonferencer om særlige temaer, som der måtte være behov for, idet sådanne konferencer bemyndiges til at publicere deres egne resultater.

I lovene, der vedlægges som bilag 1, siges det i punkt IV, at udover de foran refererede formål, som indeholdes i lovenes punkt III, skal Kirkernes Verdensråd ikke kunne lovgive for medlemskirkerne eller kunne handle på deres vegne i noget anliggende.

Kirkernes Verdensråd er organiseret med

en generalforsamling, der mødes ca. hvert 6. år.

Mellem generalforsamlingerne indehaves den højeste myndighed af en centralkomité, der består af præsidenten eller præsidenterne for verdensrådet i forening med højst 100 medlemmer valgt af generalforsamlingen blandt de af medlemskirkerne opstillede kandidater, idet det tilstræbes, at medlemskab går på omgang mellem medlemskirkerne. Centralkomiteen skal drage omsorg for udførelsen af generalforsamlingens beslutninger og føre tilsyn med arbejdet i commissions (divisions).

En del af verdensrådets arbejdsområde skal ifølge lovene henlægges til stående commissions (divisions). Heraf skal følgende fremhæves:

Division of Studies I og II (herunder er der nedsat 8 underudvalg med forskellige emner),

Division of Inter-Church Aid, Refugee and World Service,

Division of World Mission and Evangelism (herunder arbejdes med en række langsigtede »programmer«),

Division of Ecumenical Actions (herunder er nedsat 4 underudvalg),

Commissions of the Churches on International Affairs.

Herudover findes en række andre udvalg og en finanskomite.

Commissions, divisions og udvalg bistås af verdensforbundets sekretariat.

Det lutherske Verdensforbund.

Medlemskab er betinget af, at vedkommende kirkesamfund tilslutter sig den augsburgske konfession og Luthers lille katekismus. I forbundets love (vedlagt som bilag 2) hedder det i punkt III, at organisationen skal handle som organ for medlemskirkerne i sådanne

anliggender, som de måtte henlægge til den. Organisationen kan ikke selvstændigt udøve kirkelige funktioner eller lovgive for de tilsluttede kirkesamfund, hvis selvstyre derfor ikke begrænses af medlemskabet. Organisationens funktioner fastsættes nærmere således:

- a. fremme et forenet vidnesbyrd over for verden om evangeliet om Jesus Kristus som Guds kraft til frelse,
- b. udbygge enheden i tro og bekendelse blandt de lutherske kirker i verden,
- c. udvikle fællesskabet og studiesamarbejdet blandt lutheranere,
- d. fremme luthersk interesse for, forståelse af og deltagelse i økumeniske bevægelser,
- e. støtte lutherske kirker og grupper i deres bestræbelser for at møde den åndelige nød blandt andre lutheranere og for at udbrede evangeliet og
- f. skabe en kanal for lutherske kirker og grupper for at hjælpe dem til at imødegå materiel (physical) nød.

Organisationen ledes af en generalforsamling, der normalt holder møde hvert 6. år. Generalforsamlingen vælger en præsident samt medlemmerne af eksekutivkomiteen, der virker som øverste myndighed for forbundet indtil næste generalforsamling. Eksekutivkomiteen består foruden af præsidenten af 19 personer, hvoraf i det mindste 4 skal være lægfolk.

Medlemmerne for hvert land skal vælge en gruppe personer, som sammen med det medlem eller de medlemmer af eksekutivkomiteen, som hører til det pågældende land, skal udgøre en nationalkomité for Det lutherske Verdensforbund. Nationalkomiteen aflægger årlig beretning til verdensforbundet.

Iøvrigt udøves forbundets funktioner af Commissions bistået af sekretariatet. Følgende sådanne Commissions skal nævnes:

Commission on Theology,
 Commission on World Service,
 Commission on World Mission,
 Commission on Stewardship and Evangelism,
 Commission on Worship and Spiritual Life,
 Commission of Education og
 Commission on Latin America.

Herudover arbejder særlige komiteer med studieudvekslingsprogram (i henhold til dette opnåede f.eks. 3 danske præster studieophold i udlandet og 2 udenlandske præster modtages her), studenterarbejdet m.m.

Den europæiske Kirkekonference.

Konferencen udgøres af europæiske kirker, som bekender sig til Jesus Kristus som Gud og frelser. Konferencen er selvstændig, men opretholder en nær forbindelse til Kirkernes Verdensråd. Konferencens formål er at virke for kristen enighed og kristen tjeneste.

Konferencens øverste styrelse udgøres af generalforsamlingen, der normalt skal mødes hvert 2. år. Generalforsamlingen vælger et præsidium og en rådgivende komité for en 6-årig periode. Præsidiumet skal bestå af 5-7 personer, den rådgivende komité af mellem 15 og 21 personer.

Nordisk økumenisk Institut.

Instituttet har til opgave at tilrettelægge nordisk økumenisk virksomhed i forbindelse med det internationale økumeniske arbejde.

Instituttet ledes af en styrelse, bestående af 3 repræsentanter fra Sverige og 2 fra Danmark, 2 fra Finland og 2 fra Norge. Styrelsen ansætter en direktør, som er født medlem af styrelsen. Styrelsen holder møde hvert år.

B. Danske, økumeniske organisationer.

Den danske folkekirkes forbindelse med Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Det økumeniske Institut i Sigtuna varetages i samarbejde med landets biskopper af

Den danske folkekirkes mellemkirkelige Råd. Ifølge rådets vedtægter (bilag 3) skal rådet desuden gennem Den danske Folkekirkes Nødhjælp i overensstemmelse med dennes vedtægter varetage den danske mellemkirkelige hjælpevirksomhed og gennem det økumeniske fællesråd i Danmark i overensstemmelse med dets vedtægter varetage forbindelsen mellem folkekirken og andre kirkesamfund, som direkte eller indirekte har tilslutning til Kirkernes Verdensråd, samarbejde med Dansk Missionsråd i spørgsmål af fæl-

les interesse, styrke forbindelsen mellem de nordiske kirker iøvrigt, samt tage vare på opgaver af mellemkirkelig art og fremme kendskabet til det fælles lutherske og hele det økumeniske arbejde og dets forbindelse med Ydre Mission.

Rådet består af 50-75 medlemmer, som alle skal tilhøre folkekirken; rådet supplerer sig selv. Folkekirkens biskopper har ret til medlemskab i rådet. Rådets beslutninger føres ud i livet af en formand, som skal være en af landets biskopper, samt en styrelse, bestående af 15—20 medlemmer.

Rådet afholder ordinært årsmøde i hvert års april måned. Rådet vælger foruden formanden og styrelsen tillige medlemmerne af Den danske Folkekirkes Nødhjælp og folkekirkens medlemmer af Det økumeniske Fællesråd i Danmark.

Alle de nævnte valg sker for 3 år ad gangen.

Det økumeniske Fællesråd i Danmark.

Fællesrådets opgave er:

- at virke for forståelsen mellem kirkesamfundene i Danmark,
- at fremme kendskabet til det økumeniske arbejde,
- at styrke forbindelsen mellem de nordiske kirker, og
- at støtte eller selvstændigt optage sådanne opgaver af kirkelig art, som bedst løses på økumenisk basis såvel i Danmark som på missionsmarkerne.

Til fællesrådet vælger hver frikirke 2 medlemmer og hvert udenlandsk kirkesamfund her i landet 1 medlem. Endvidere vælger Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd et antal medlemmer, som svarer til det samlede antal af de af frikirkerne og de udenlandske kirkesamfund valgte medlemmer. Fællesrådet kan supplere sig med yderligere medlemmer. Valget gælder for 3 år.

Fællesrådet vælger af sin midte for 3 år ad gangen en formand og et forretningsudvalg.

På initiativ af fællesrådet er der i 1965 nedsat en særlig studiekommission med 5 studieafdelinger.

Dansk Missionsråd.

Rådet udgør samarbejdsorgan for dansk ydremissionsarbejde og er forbindelsesled til hjemlige og internationale økumeniske organer, jfr. foran vedrørende Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd.

Rådet består af repræsentanter fra folkekirkelige og frikirkelige missionselskaber og et antal medlemmer udpeget af Københavns biskop og Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd.

Den danske Folkekirkes Missionsråd udgør en afdeling under Dansk Missionsråd og består af de folkekirkelige medlemmer af sidstnævnte råd. Den danske Folkekirkes Missionsråd skal særligt varetage forbindelsen med Det lutherske Verdensforbunds Missionsafdeling.

Den danske Folkekirkes Nødhjælp.

Nødhjælpens styrelse består af 15-20 medlemmer, som vælges af Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd, jfr. foran om dette, og hvoraf 12 skal vælges blandt rådets medlemmer, og af disse skal igen mindst 3 tilhøre rådets styrelse. De resterende 3-8 medlemmer kan vælges uden for rådet, men skal tilhøre folkekirken, 1/3 af medlemmerne fratræder hvert år. Nødhjælpen vælger blandt sine medlemmer for 3 år ad gangen en formand og et forretningsudvalg.

Nødhjælpen, der er en selvstændig institution, har til opgave at indsamle og modtage pengemidler og andre gaver og at anvende disse til hjælp for nødlidende kirker og kirkelige virksomheder, normalt uden for Danmark.

III.

DANSKE I UDLANDET OG YDRE MISSION

A. Danske i udlandet og danske søfolk.

Den kirkelige betjening af danske i udlandet og danske søfolk uden for landets grænser har traditionelt været privat organiseret. Arbejdet er dog særlig i de senere årtier i stigende grad blevet finansieret gennem tilskud af statskassen.

1. *Danske i udlandet.*

I midten af det forrige århundrede begyndte en ret stor udvandring af danske til Nord- og Syd-Amerika, hvor der dannedes en del danske menigheder. Ved forskellige kgl. resolutioner fra 1870erne og 80erne anerkendtes nogle danske præster for visse af disse menigheder på betingelse af, at de underkastede sig tilsyn af Københavns biskop og Holmens provst. Disse anerkendelser er forlængst opført og gået af brug.

I samme århundrede drog mange danske, især håndværkere, til Europas større byer. I enkelte af Europas hovedstæder var der præster, der var knyttet til de stedlige danske gesandtskaber og som delvis fik deres lønning af staten.

Fra Dansk Samvirke har udvalget modtaget oplysninger om antallet af danskfødte i udlandet. I opgørelsen er ikke taget i betragtning om de pågældende senere har opnået vedkommende lands statsborgerret:

Norden ca. 30.000,
Europa uden for Norden ca. 9.400,
Afrika ca. 2.400,
Nord-Amerika ca. 110.000,
Central-Amerika ca. 300,
Syd-Amerika ca. 12.400,
Asien ca. 1.400,
Australien og Oceanien ca. 4.100.

Det er beregnet, at der i tiden 1851 til ca. 1960 er udvandret ca. 425.000 danskere. Tilbagevandringen er anslået til 10-15 %.

Foreningen Dansk Kirke i Udlandet (D.K.U.) etableredes den 25. marts 1919 og har siden forestået det kirkelige arbejde for tidligere forkekirkemedlemmer i udlandet.

D.K.U.'s arbejde har væsentlig været koncentreret om Canada og Sydslesvig samt Argentina, men herudover har foreningen udsendt præster til Paris, Berlin samt Stockholm og Göteborg, foruden at danske præster virker ved besøgstjeneste blandt danske arbejdere i det østlige Sverige.

Allerede før etableringen af D.K.U. blev der af statskassen bevilget enkelte mindre tilskud til menigheder i udlandet, bl.a. i Amerika. Denne praksis fortsattes efter etableringen af D.K.U., der imidlertid ret hurtigt fik tildelt et selvstændigt tilskud af statskassen til selskabets virke, medens selskabets øvrige udgifter dækkedes ved indsamlinger og gaver. På grund af verdenskrisen i 1930erne og de stigende udgifter i forbindelse med arbejdet oparbejdede selskabet betydelige årlige underskud, som man søgte dækket af statskassen. Da kirkeministeriet på grund af de herskende økonomiske forhold ikke fandt at burde stille forslag om udredelse af yderligere tilskud over statskassen, søgte ministeriet - og fik - rigsdagens finansudvalgs tilslutning til af stiftsmidlernes reserve- og administrationsfond for finansåret 1933/34 at udbetale et tilskud på 21.000 kr. til D.K.U. under forudsætning af, at beløbet blev anvendt til præstelønninger. Da D.K.U.'s forhold i de senere år var uforandrede, fortsatte denne tilskudspraksis, men efterhånden aftrappedes tilskuddet for endeligt helt at bortfalde fra finansåret 1941/42. Samtidig blev imidlertid bevillingerne på finanslovene væsentlig forøget.

I dag andrager disse bevillinger, jfr. finansloven for finansåret 1966/67

§ 19. 1. 05. 67	2.483.600 kr.
der fordeler sig således:	
Til arbejdet i Sydslesvig	1.748.000 kr.
Til fortsættelse af arbejdet blandt danske emigranter i Canada	101.800 kr.
Til støtte af selskabets virksomhed	50.400 kr.
Til byggearbejder vedrørende præsteboliger i Sydslesvig m. m.	438.500 kr.
Til drift og vedligeholdelse af selskabets ejendomme i Sydslesvig	144.900 kr.

Foreningens udgifter herudover dækkes af frivillig vej. Det bemærkes, at der er tildelt foreningen en fast kollekt dag.

Selskabets præster og teologiske kandidater er optaget i »Pensionskassen af 1950 for forskellige private kirkelige institutioner« allerede fra dens etablering.

2. Danske søfolk i udenrigsfart.

Den 12. november 1867 stiftedes organisationen »Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne«. Organisationens navn er siden ændret til Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne. Dansk Sømandskirke har en del stationer i udlandet, hvor man samler søfolk og fastboende til gudstjenester i de danske sømandskirker og til samvær i præsteboligernes læse- og opholdsværelser. Præster er således udsendt til London, Hull, Newcastle, Hamborg, Antwerpen, Rotterdam, New York, Baltimore, Yokohama, Callao—Lima samt Lissabon.

Ved kgl. resolution af 31. maj 1869 blev der givet tilladelse til, at de præster, som udsendes af foreningen, anerkendes som præster i den danske folkekirke under betingelse af, at de holder sig de i denne gældende rituelle og andre forskrifter efterrettelige, og at de med hensyn til den præstelige virksomhed i det hele undergives tilsyn af biskoppen over Sjællands — nu Københavns - stift. I henhold hertil har Dansk Sømandskirkes præster modtaget kongelig stadfæstelse, forinden de har tiltrådt deres gerning.

Præsterne fører kirkebøger efter de af kir-

keministeriet fastsatte regler, men de af dem udstedte attester har almindeligvis ikke borgerlig gyldighed. Der er ikke givet præsterne dansk bemyndigelse til at forrette vielser med borgerlig gyldighed; en undtagelse herfra udgør dog sømandspræsten i London. Præsterne skal halvårsvis afgive indberetning til Holmens provst om kirkelige handlinger, gudstjenester m.m.

Foreningens udgifter dækkes ad privat vej. Fra begyndelsen af dette århundrede er der dog af statskassen ydet foreningen et løbende, årligt tilskud. Ligesom D.K.U., jfr. foran, modtog sømandskirken i finansåret 1933/34 desuden et tilskud af stiftsmidlernes reserve- og administrationsfond, hvilket tilskud, der androg 12.500 kr., i de følgende finansår genbeviledes, men efterhånden aftrappedes for helt at bortfalde i finansåret 1941/42 i takt med stigende statsbevillinger. På finansloven for finansåret 1966/67 er der under konto § 19, 1.05.67 optaget et tilskud til foreningens drift på 704.800 kr. Tilskuddet er beregnet som selskabets udgifter til præsteløn m. m.

Der er tildelt selskabet en fast kollekt dag i landets kirker, og selskabets medarbejdere er optaget i »Pensionskassen af 1950 for forskellige private kirkelige institutioner«.

B. Ydre Mission.

De danske missionselskaber er vokset frem i løbet af det forrige og det nuværende århundrede. Missionselskaberne er privat organiserede, og deres udgifter dækkes udelukkende ad privat vej. Der er tradition for, at Ydre Mission har sin kollekt dag og Trankebarfondens sin.

Næsten alle missionselskaberne er tilsluttet Dansk Missionsråd, der er oprettet i 1912. Dansk Missionsråd står i samarbejde med Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd og Det økumeniske Fællesråd i Danmark. Selskaberne har fremsat anmodning om, at deres medarbejdere må blive optaget i »Pensionskassen af 1950 for forskellige private kirkelige Institutioner«, hvilket ikke hidtil har kunnet imødekommes af de bevilgende myndigheder.

IV.

NORGE, SVERIGE OG FINLAND

A. Norge.

1. *Det økumeniske arbejde.*

Den norske kirke er medlem af Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Den europæiske Kirkekonference. Endvidere deltager den norske kirke i arbejdet ved Det nordiske økumeniske Institut i Sigtuna.

Som samordnende organ for dette arbejde fungerer Norsk Mellemkirkeligt Institut. Dets opgave er at koordinere den norske kirkes arbejde med mellemkirkelige opgaver, varetage samarbejdet med Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund, bistå ved besøg i kirker i udlandet og ved besøg i Norge fra andre kirker, sprede kendskab til udenlandsk kirkeliv og skabe interesse for mellemkirkeligt arbejde og engagere enkeltpersoner og grupper i studiet af økumeniske spørgsmål.

I spidsen for instituttet står en bestyrelse på 5 personer. Oslos biskop er født medlem, 2 medlemmer udnævnes af bispekollegiet, 1 af den norske komité for Det lutherske Verdensforbund og 1 af Kirkens Nødhjælp. Bestyrelsen udnævner instituttets leder. For tiden er en stiftskapellan i Oslo stift leder af instituttet.

Lederen af instituttet er tillige fast sekretær for Nationalkomiteen for Det lutherske Verdensforbund.

Om repræsentationen i de enkelte organisationer og finansieringen bemærkes følgende:

Kirkernes Verdensråd. Delegationer til organisationens konferencer udnævnes af kirke- og undervisningsministeren ved kgl. resolution ad mandat om efter indstilling fra bispemødet. Medlemskontingent og rejseudgifter for de delegerede dækkes af statsmidler.

Det lutherske Verdensforbund. Den norske Nationalkomité for Det lutherske Verdensforbund har 12 medlemmer, der vælges af bispemødet for 2 år ad gangen. Af det samlede kontingent på 93.000 kr. dækkedes i 1966 de 75.000 kr. ved statstilskud. Det påregnes, at kontingent vil blive betalt fuldtud af staten fra og med 1967.

Den europæiske Kirkekonference har i 1966 fået et tilskud på 5.000 kr., - af statsmidler. Der er endnu ikke taget stilling til, om medlemskontingentet for fremtiden skal dækkes af offentlige midler, men dette forventes.

2. *Norske i udlandet.*

Hovedparten af arbejdet blandt norske i udlandet udføres af Den Norske Sjømannsmision, der har 35 stationer spredt over hele verden. Arbejdet her tager i første række sigte på søfolk, men et betydeligt antal nordmænd, som bor i eller omkring de byer, hvor sømandskirkerne findes, nyder også godt af deres virksomhed.

Udover dette har den norske kirke ingen ordnet tjeneste for nordmænd i udlandet.

Studenterpræsten i Oslo og repræsentanter for de kristelige studentorganisationer besøger fra tid til anden norske studenter ved en del af de europæiske universiteter.

B. Sverige.

1. *Det økumeniske arbejde.*

Den svenske kirke er - som den norske - medlem af Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund, Den europæiske Kirkekonference og Det nordiske økumeniske Institut i Sigtuna.

Om organisation og udgiftsdækning bemærkes:

Kirkernes Verdensråd. Bispemødet vælger delegerede til generalforsamlingen og centralkomiteen. Den svenske kirkes samarbejde med Kirkernes Verdensråd varetages tillige gennem Det svenska økumeniska nämnd, som den svenske kirke er medlem af tillige med andre svenske trossamfund. Den svenske kirkes medlemmer af nämndet udpeges af bispemødet. Nämndet vælger delegerede til visse arbejdskonferencer inden for Kirkerne Verdensråds arbejdsområde.

Siden 1962 er til Kirkernes Verdensråd gennem nämndet betalt et årligt beløb på 78.662 sv.kr., hvoraf de 40.000 sv.kr. dækkes ved statstilskud. Resten betales af nämndets egne midler. Til dækning af rejseudgifter for delegerede fra den svenske kirke betales betydelige bidrag fra det beløb for ekstra udgifter, som årligt af rigsdagen stilles til rådighed for kirkeministeren («rådgighedsbeløb»).

Det lutherske Verdensforbund. Som forbindelsesorgan til den svenske kirke fungerer Det lutherske Verdensforbunds svenske nationalkomité, hvis ledelse udpeges dels af bispemødet, dels af et repræsentantskab.

Den svenske kirkes bidrag til Det lutherske Verdensforbund udgjorde i finansåret 1964/65 909.489 sv.kr., hvoraf de 173.376 sv.kr. var medlemskontingent. Hertil ydedes fra staten et bidrag på 40.000 sv.kr. af kirkefondsmidler. Til svensk repræsentation ved Det lutherske Verdensforbunds generalforsamling har der været bevilget tilskud af foran nævnte «rådgighedsbeløb». Komiteen dækker iøvrigt som regel selv rejseudgifter for de delegerede.

Den europæiske Kirkekonference. Repræsentant for den svenske kirke vælges af bispemødet. Årsbidraget, der for øjeblikket udgør

6.000 sv.kr., betales af den svenske sektion af Det lutherske Verdensforbund.

2. *Svenske i udlandet.*

Arbejdet sker hovedsagelig gennem de svenske »utlandsförsamlingarne«, der findes i København, Oslo, Helsingfors, Berlin, London, Paris og Buenos Aires. Disse forsamlinger hører under domkapitlet i Uppsala, og aflønningen af præsterne afholdes af kirkefonden. Hertil kommer, at den Svenske kyrkans »sjömannsvårdsstyrelse« ifølge sine vedtægter har til opgave at drage omsorg for kirkelig betjening af svenske i udlandet. Iøvrigt er der i de senere år på frivillig basis blevet oprettet forsamlinger blandt svenske forskellige steder både i Europa og i de øvrige verdensdele.

C. Finland.

1. *Det økumeniske arbejde.*

Den finske kirke er medlem af Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Det nordiske økumeniske Institut i Sigtuna, men deltager ikke i Den europæiske Kirkekonference.

Til de nævnte organisationer betaler kirken medlemskontingent, hvis størrelse årligt fastsættes af organisationernes besluttende organer.

2. *Finske i udlandet.*

Den finske kirke udfører arbejde blandt sine medlemmer bosatte i Sverige, Australien, Syd-Amerika og Canada samt i Mellem-Europa. Kirken betaler selv udgifterne ved dette arbejde.

V.

KOMMISSIONENS OVERVEJELSER OG FORSLAG

1. *Det mellemkirkelige arbejde.*

Som det vil være fremgået af de foranstående afsnit har folkekirken ikke noget officielt organ, som varetager dens repræsentation i de internationale mellemkirkelige institutioner, af hvilke folkekirken er medlem. Arbejdet er taget op af interesserede kredse, og der udviklede sig ret hurtigt den tradition, at Københavns biskop i kraft af sin særlige stilling og som konsulent for kirkeministeriet blev en central figur i dette arbejde og i en vis forstand garant for arbejdets folkekirkelige karakter.

Medens denne ordning kunne være tilfredsstillende, sålænge det mellemkirkelige arbejde var i sin vorden og også internationalt løst organiseret, er ordningen uheldig nu, efter at de mellemkirkelige, internationale organisationer har opnået en betydelig fasthed.

Samtidig er organisationernes arbejde vokset betydeligt. Dette har gjort det umuligt for Københavns biskop at følge arbejdet i dets enkeltheder og derved overladt større ansvar til de private institutioner. Den garanti for arbejdets bredt folkekirkelige karakter, som har ligget i biskoppens person, er således svækket.

Denne udvikling har givet sig udtryk i en voksende kritik af arbejdets organisation herhjemme. Det er fra flere sider indvendt, at Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd ikke officielt kan repræsentere folkekirken i de internationale organisationer på grund af rådets private karakter. Disse indvendinger, der også tager sigte på Folkekirkens Nødhjælp og Dansk Missionsråd, er berettigede, og forholdet er uheldigt, da de internationale organisationer netop består af de forskellige kirkesamfund og med rette kan gøre krav på en repræsentation fra folkekirken, hvis beføjelse til at repræsentere folkekirken er uomtvistelig.

Det mellemkirkelige arbejdes private karakter har tillige gjort det betænkeligt at forøge statens bevillinger hertil. Arbejdets vækst har medført økonomiske vanskeligheder for Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd, der ikke ad privat vej har kunnet tilvejebringe den, efter fradrag af statens tilskud resterende del af kontingenterne til Det lutherske Verdensforbund og Det økumeniske Institut i Sigtuna. Hertil kommer, at rådets sekretariat uanset den yderste sparsommelighed næppe længe vil kunne opretholdes - endsigse udbygges i takt med arbejdets vækst.

Kommissionens flertal er af den opfattelse, at folkekirken officielt bør vedkende sig medlemskabet af de internationale organisationer, Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund og i overensstemmelse hermed drage omsorg for lovlig repræsentation i organisationernes arbejde og dækning af udgifterne derved. Dette stemmer også vel med den daværende kirkeministers udtalelser i 1963 til Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd. Da spørgsmål om medlemskab af andre internationale (eller nordiske) organisationer, f.eks. Nordisk økumenisk Institut og Den europæiske Kirkekonference, indebærer økonomiske overvejelser, som kommissionen ikke har fundet at burde foretage, har man ikke ment at burde tage endelig stilling til et officielt medlemskab af disse. Et folkekirkeligt organ må dog etableres således, at der er mulighed for dets varetagelse af medlemskabet også af andre organisationer.

Kommissionen har anset det for at ligge uden for dets kompetence at stille forslag som berører Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råds organisation.

Løvrigt må en tilrettelæggelse af folkekirkens deltagelse i det mellemkirkelige arbejde ske med udgangspunkt i arbejdets karakter

og omfang. Man bør endvidere tage i betragtning, at den kraftige udvikling i det internationale samarbejde på alle områder, som finder udtryk i internationale organisationer, markedsdannelse, samfærdselsforhold etc. vil fortsætte udviklingen også af de internationale kirkelige samarbejdsbestræbelser, og man bør ikke undervurdere den betydning, det mellemkirkelige arbejde vil have for det internationale samarbejde på andre områder.

Om karakteren af det mellemkirkelige arbejde bemærkes, at der er tale om et rent administrativt arbejde sigtende på en koordinering af medlemskirkernes indsats på forskellige områder, hvorom henvises til kap. II, hvor de vigtigste af de bestående organisationers formål og organisation er nævnt. Her skal blot gentages, at ingen af de bestående internationale organisationer, hvori folkekirken er indmeldt, kan lovgive for folkekirken, hvilket også måtte være en selvfølgelig forudsætning for folkekirkens medlemskab.

Om arbejdets omfang kan anføres, at det ikke kan anses for ønskeligt, at et officielt organ direkte repræsenterer folkekirken i de internationale organisationer og arbejdet i alle deres afdelinger. Der vil hertil kræves en sagkundskab på så forskelligartede områder, at dette vanskeligt og måske umuligt lader sig rumme inden for et sådant organ. Det må fortsat være naturligt at lade folkekirken repræsentere indenfor de enkelte sagsarter af de personer i folkekirken, der har særlig sagkundskab på de pågældende områder, og som skønnes egnede dertil. Det vil sige, at organets opgave vil komme til at bestå i udpegelse af repræsentanter til mellemkirkelige møder, organisationer og kommissioner samt varetagelse af det løbende kontaktabejde. For at muliggøre en forsvarlig formidling af arbejdet overhovedet vil følge, at organet så nøje, som det efter forholdene er gørligt, må holde sig orienteret om arbejdet inden for såvel de internationale organisationers arbejdsudvalg som det hjemlige tilsvarende arbejde, som organet i givet fald må tage initiativet til igangsættes.

Af særlige opgaver som må påhvile organet, skal man nævne den almindelige repræsentative opgave i forhold til udenlandske kirkesamfund, hvadenten denne består i for-

midling af repræsentative besøg fra folkekirken i udlandet eller modtagelse af udenlandske kirkelige repræsentanter her i landet. Endvidere må organet formidle studieudvekslingen under de internationale organisationer.

Som følge af det internationale arbejdes vidt forgrenede karakter, jfr. kap. II må organets sekretariatsopgaver karakteriseres som omfattende. Det skønnes, at der til en tilfredsstillende bestridelse heraf udkræves en heltidsbeskæftiget, velkvalificeret teolog og en egnet assistent.

Sluttelig skal med hensyn til afgrænsning af organets arbejdsområde for en fuldstændigheds skyld bemærkes, at det af organets blot formidlende karakter følger, at det vil være muligt i det omfang, organet skønner det ønskeligt og praktisk, at samarbejde med den nuværende organisation indenfor særlige arbejdsområder. Som tidligere beskrevet varetages forbindelsen med Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund af Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd, der har delegeret bestemte opgaver til særlige organisationer.

Dette gælder hjælpearbejdet, der er henlagt til Folkekirkens Nødhjælp, og arbejdet vedrørende Ydre Mission, der er henlagt til Dansk Missionsråd og Den danske Folkekirkes Missionsråd, samt studie- og udvekslingsarbejdet, der i nogen grad er organiseret under Det økumeniske Fællesråd i Danmark. Det må for tiden forekomme naturligt, at hjælpearbejdet er organiseret uafhængigt af den officielle folkekirke, og det må skønnes rimeligt, at de danske missionselskaber fortsat skal kunne øve indflydelse på arbejdet vedrørende Ydre Mission i de internationale organisationer. Om beføjelserne på disse områder vil kunne delegeres til de nuværende organisationer i uforandret skikkelse må det være overladt til det folkekirkelige samarbejdsorgan at tage stilling til.

Det må i det omfang, et økumenisk arbejde mellem kirkesamfundene her i landet er en forudsætning for det mellemkirkelige internationale arbejde, henhøre under det tilsigtede folkekirkelige organs kompetence at træffe afgørelse om deltagelse heri under forbehold af kirkeministeriets godkendelse.

Et mindretal (Helge Skov) har ikke kunnet tilslutte sig flertallets opfattelse. Dette

mindretal finder ikke, at folkekirken officielt bør vedkende sig medlemskabet af de internationale organisationer, Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund og derfor heller ikke bør drage omsorg for en lovlig repræsentation i organisationernes arbejde og dækning af udgifterne derved. Dette mindretal henviser til, at den danske folkekirke er en række enkeltmenigheder inden for en fælles lovramme, men ingen fast åndelig størrelse, der en bloc kan indmeldes i fælleskirkelige organisationer. Der vil ej heller - uden at komme i strid med den hidtidige folkekirkepraksis — kunne etableres et fælleskirkeligt organ, der udadtil handler på hele folkekirkens vegne, lige så lidt som et sådant organ findes eller bør etableres indadtil i kirken. Når den danske folkekirkes beskaffenhed - i modsætning til andre kirkesamfund - således er til hinder for dannelsen af et fælleskirkeligt organ, vil der efter dette mindretals opfattelse ikke med rette af de internationale organisationer kunne rejses krav om en lovlig repræsentation fra folkekirken som en helhed. Dette mindretal henviser iøvrigt til, at der i de folkekirkelige menigheder er stærkt delte meninger om berettigelsen af det økumeniske arbejde. Dette mindretal nærer endelig tvivl om, hvorvidt et organs rent formidlende karakter vil kunne fastholdes. Det fremgår allerede af det foran anførte, at organet i et vist omfang skal være igangsættende, og de beføjelser, der foreslås henlagt til organet med hensyn til på en række områder at delegere beføjelser til andre organisationer, eventuelt de nuværende, vil medføre, dels at organisationer, der nu er frivillige, opnår officiel anerkendelse, dels at der åbnes mulighed for organet til at gøre indgreb i igangværende frivilligt arbejde. Af disse grunde mener dette mindretal ikke, at den sædvane, der har dannet sig med hensyn til bevilling af stadig øgede statstilskud til det frivillige økumeniske arbejde, bør fæstnes yderligere ved statens overtagelse af yderligere økonomiske forpligtelser samt oprettelse af særlige embeder.

2. Danske i udlandet.

Kommissionen har ment under sine overvejelser at burde medinddrage spørgsmålet om den kirkelige betjening af de danske, der befinder sig i udlandet, idet en organisation af

et folkekirkeligt tilsyn med den kirkelige betjening af disse danske efter kommissionens opfattelse med fordel lader sig sammenkæde med varetagelsen af forbindelsen med de udenlandske kirkesamfund. En folkekirkelig organisation, som varetager den mellemkirkelige forbindelse, vil have direkte kontakt med de kirkesamfund som findes, hvor danskere opholder sig i udlandet, og vil derfor bedst kunne medvirke til ordninger, som på den ene eller den anden måde imødekommer de pågældende danskeres behov for kirkelig betjening.

Kommissionen har dog særligt haft opmærksomheden henledt på tilsynet med de præster, der er ansat ved de danske menigheder i udlandet og for de danske søfolk i fremmede havne, samt med de udsendte danske missionærer. Den kirkelige betjening af de danske menigheder i udlandet og sømænd i fremmede havne varetages, jfr. kap. III, af de kirkelige organisationer Dansk Kirke i Udlandet og Dansk Sømandskirke i fremmede Havne. Den danske folkekirkes ydre mission er optaget af en række private missionselskaber. I øjeblikket er der for udsendte kirkelige medarbejdere for danske i udlandet og for missionærer kun institueret et tilsyn med de danske sømandspræster. Dette tilsyn er henlagt til Holmens provst og Københavns biskop. Da dette tilsyn efter de kommissionen forelagte oplysninger i dag nærmest betragtes som en formalitet, må det sikkert siges, at det eneste reelle tilsyn, der føres med betjeningen af de danske i udlandet, udøves af de pågældende selskabers bestyrelse.

Det har af udsendte danske præster og missionærer været følt som et savn, at de ikke var underkastet tilsyn af en dansk biskop, som var uafhængig af vedkommende selskabs bestyrelse.

Herudover må det anføres, at den danske folkekirkes forpligtelse over for udenlandsdanske og søfolk, hvilken forpligtelse har fundet anerkendelse gennem betydelige statsbevillinger, også gør det rimeligt og ønskeligt, at folkekirken fører et tilsyn med opfyldelsen af denne forpligtelse.

Udviklingen inden for den ydre mission i flere traditionelle missionslande vil formentlig i stigende grad medføre oprettelse af en række lokale, lutherske kirkesamfund, der på

grund af deres unge alder i en årrække har støtte behov fra moderkirkerne, herunder den danske folkekirke. De unge staters kirkesamfund må forudsættes optaget i Kirkernes Verdensråd, og missionselskabernes virke vil derfor i stadig stigende grad komme til at ligge på linie med det mellemkirkelige arbejde. Dette taler for, at der allerede nu gennemføres en koordinering af det mellemkirkelige arbejde med den ydre mission. Missionselskaberne adskiller sig iøvrigt fra Dansk Kirke i Udlandet og Dansk Sømandskirke i fremmede Havne derved, at missionselskaberne ikke modtager tilskud af statskassen. Et tilsyn vil derfor ikke kunne motiveres i bevillingsmæssige hensyn.

Det har ikke været kommissionens tanke gennem anordning af et officielt folkekirkeligt tilsyn med udsendte medarbejdere på nogen måde at lade staten overtage de opgaver, der har været varetaget af disse private selskaber, eller at gøre indgreb i disse selskabers frihed. Man har imidlertid haft i tankerne, at en koordinering af selskabernes arbejde og sekretariater med det mellemkirkelige arbejde vil indebære iøjnefaldende fordele for selskaberne. Udgifterne ved et sådant fælles sekretariat tænkes afholdt af statskassen og de tilsluttede selskaber hver med en forholdsmæssig andel.

3. Forslag om oprettelse af en stilling som vicebiskop i Københavns stift.

På grundlag af de foran anførte overvejelser udarbejdede underudvalget et forslag til lov om en fælles løsning af de økumeniske problemer og tilsynet med betjeningen af danske i udlandet m.v. Dette forslag forelagdes kommissionen på et møde i november 1965 og offentliggjordes derpå. Forslaget indeholdt følgende principielle retningslinier:

Der oprettes en stilling som vicebiskop for Københavns stift. Til den pågældende henlægges dels de tilsynspligter med hensyn til danske i udlandet, som hidtil har været henlagt til biskoppen over Københavns stift, dels beføjelser med hensyn til varetagelse af den danske folkekirkes samarbejde med andre kirker gennem Kirkernes Verdensråd, Den europæiske Kirkekonference, Det lutherske Verdensforbund samt efter kirkeministerens bestemmelse eventuelt andre økumeniske samarbejdsorganer. Herudover tillægges der

ved forslaget kirkeministeren bemyndigelse til efter indstilling fra Københavns biskop at henlægge yderligere beføjelser til vicebiskoppen, hvorved navnlig var tænkt på tilsynet med de af Dansk Kirke i Udlandet og missionselskaberne udsendte medarbejdere, men også på andet som f.eks. indbydelse til kirkekonferencer, formidling af studieophold og lignende.

Vicebiskoppen udnævnes og afskediges af Kongen. Københavns biskop skulle have lejlighed til at erklære sig om ansøgninger til stillingen.

Ligesom biskopper forudsattes vicebiskoppen at have bestået teologisk embedseksamen og at opfylde betingelserne for at blive præst i folkekirken. Vicebiskoppen normeres i 14. lønningsklasse, og der tillægges ham et betydeligt repræsentationstillæg.

For at sikre vicebiskoppen en sagkyndig støtte og for i hvert fald i begyndelsen at hindre en ensidighed i det mellemkirkelige arbejde indeholdt forslaget tillige bestemmelse om nedsættelse af et med vicebiskoppen sideordnet råd, for hvilket vicebiskoppen skulle være formand, og hvis opgave skulle være i samarbejde med vicebiskoppen at varetage forbindelsen med andre kirkesamfund gennem de førnævnte internationale organisationer. Rådet foresloges nedsat af kirkeministeren efter indstilling fra Københavns biskop med 12-20 medlemmer, hvoraf nogle skulle være lægmænd.

Samtlige med forslaget forbundne udgifter foresloges afholdt af statskassen.

Når underudvalget havde foreslået oprettelse af en stilling som vicebiskop, uanset at man vel var klar over denne stillings utraditionelle karakter, skyldtes det modstridende hensyn. Dels ønskedes arbejdet knyttet til Københavns bispeembede, men dels var det selvsagt ugørligt at belaste Københavns biskop med dette betydelige arbejdsområde. Den, der i det daglige skulle forestå dette arbejde, måtte derfor have biskoppelig indvielse, da han på egen hånd skulle kunne varetage tilsyn med udsendte præster. En sådan status ville iøvrigt være af betydning i det mellemkirkelige repræsentative arbejde. Det var herefter nærliggende at foreslå stillingen oprettet som vicebiskop.

Rådet foresloges udpeget udelukkende efter sagkundskab og skulle dels tjene til støtte

for vicebiskoppen dels også som kontrolorgan. Til rådet foreslog man henlagt et sekretariat.

4. *Reaktionen på dette forslag.*

Det af udvalget fremsatte skitseforslag gav anledning til stærkt delte meningstilkendegivelser.

Der er udtalt tvivl om, hvorvidt folkekirken overhovedet kan være medlem af økumeniske forsamlinger, og i så fald om en befuldmægtiget repræsentation kan tænkes. Der er henvist til, at end ikke landets biskopper har myndighed til at optræde for folkekirken som helhed, og at en sådan myndighed derfor langt mindre burde tillægges en vicebiskop.

Det er endvidere anført, at de foreslåede foranstaltninger er overdimensionerede i forhold til de opgaver, det er tilsigtet at løse. I denne forbindelse er der rejst spørgsmål om nødvendigheden af et tilsyn med de kirkelige medarbejdere under Dansk Kirke i Udlandet og missionselskaberne, og der er også fremsat forslag om henlæggelse af beføjelserne vedrørende det mellemkirkelige arbejde helt eller delvis til domprovsten over Københavns stift eller en anden gejstlig ved Københavns Domkirke.

Yderligere er der udtrykt tvivl om nødvendigheden af et officielt råd eller udvalg til bistand for vicebiskoppen. Den rette sammensætning af et sådant råd og dets kompetence er tillige blevet diskuteret.

5. *Kommissionens indstilling.*

Kommissionen har påny overvejet dette forslag i lyset af de fremkomne indvendinger.

Det er fra så godt som alle sider betonet, at bevarelsen af det mellemkirkelige arbejdes traditionelle tilknytning til Københavns bispeembede må anses for meget ønskelig. Kommissionen — måske dog for et mindretals vedkommende med nogen betænkelighed — deler dette synspunkt, der også har været udgangspunkt for det refererede forslag. Kommissionens flertal anser den fremsatte kritik for mindre beføjet, idet den for en del hviler på urigtige forudsætninger såvel med hensyn til arbejdets omfang som til folkekirkens retlige status. Flertallet må derfor fastholde, at en tilfredsstillende langsigtet løsning af de heromhandlede problemer må følge principperne i forslaget. Man lægger

dog mindre vægt på, om der til støtte for vicebiskoppen nedsættes et officielt råd eller udvalg eller om et sådant organ udvikler sig ad frivillig vej. Et mindretal (H. Christiansen og B. Riisgaard) foreslår subsidiært et embede som stiftsprovst oprettet.

Da de selskaber, med hvis udsendte præster og missionærer der er foreslået etableret et tilsyn, synes uinteresserede i forslaget, og da der fra statens side ikke i øjeblikket synes at foreligge ønske om at anordne et sådant tilsyn som garanti for bevillingernes tilfredsstillende anvendelse, vil det imidlertid være unødvendigt for tiden at gennemføre forslaget i sin fulde udstrækning. Flertallet foreslår derfor kun på nuværende tidspunkt gennemført de nødvendige skridt til videreførelse af det økumeniske arbejde.

Følgende muligheder har herefter været overvejet:

a) Etablering af et officielt råd (nævn, udvalg):

Fordelene ved et sådant råd, der skulle videreføre Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råds arbejde, består i, at man i et sådant kunne sikre sig sagkyndig repræsentation fra alle de arbejdsområder — eller de væsentligste heraf — som det mellemkirkelige arbejde berører. Tillige kunne man gennem deltagelse af repræsentanter fra forskellig kirkelig side sigte på, at arbejdet vandt en mere almindelig interesse i menighederne og ikke blot indskrænkes til de sagkyndiges og særligt interesseredes kreds.

Fra Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råds styrelse har kommissionen modtaget et forslag, hvorefter rådet sammensættes således:

1-2 repræsentanter for kirkeministeriet, samtlige landets biskopper, 35 personer valgt af Landemoderne, således at hvert efter størrelse vælger 2-5 personer, og 20 repræsentanter for de frivillige kirkelige organisationer.

Rådet skal herudover kunne supplere sig med indtil 10 personer.

Medlemsantallet vil således udgøre mellem 67 og 77.

Fra Folkekirkelige Organisationers Fællesudvalg har man endvidere modtaget meddelelse om, at dette forslag har været drøftet på fællesudvalgets årsmøde i december 1964.

Man var her enige om at udtale tilfredshed med den foreslåede repræsentation fra de folkekirkelige organisationer i et sådant nyt mellemkirkeligt råd, og fællesudvalget erklærede sig villigt til at formidle valget af disse repræsentanter blandt dets medlemmer, hvorimod man ikke anså sig for beføjet til selv at foretage udpegelsen.

Betænelighederne ved et officielt råd sammensat f. eks. som af Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råds styrelse foreslået overstiger efter flertallets opfattelse de fordele, som er forbundet med et så bredt sammensat, repræsentativt råd. Et sådant »landsråd« vil være lidet stemmende med folkekirkelig tradition, og det er da også efter forslaget fremkomst blevet sammenlignet med en kirkelig synode. Selvom man forlader dette forslag og tilsigter en sammensætning alene efter sagkundskab med hensyn til den givne opgave, vil der efter flertallets mening alligevel vise sig uhyre vanskeligheder forbundet hermed. Disse vanskeligheder vil gøre sig gældende såvel ved afgørelsen af, hvilken myndighed (eller myndigheder) der skal beskikke medlemmerne af rådet, som ved den (eller de) pågældende myndighed(er)s udpegelse af medlemmer. Uanset hvilken løsning, der vælges, må den forventes at give anledning til utilfredshed, og man kan ikke afvise, at et sådant råd med tiden udvikler sig til en mere eller mindre repræsentativ forsamling for folkekirken, hvilket vil kunne have uheldige konsekvenser.

Flertallet må derfor fraråde denne løsning.

Samme betæneligheder, som haves imod et officielt råd, vil efter flertallets opfattelse kunne rettes imod et i princippet privat råd, hvis vedtægter skal godkendes af de kirkelige myndigheder.

b) Henlæggelse af administrationen til kirkeministeriet:

Denne løsning vil indebære visse fordele. Når flertallet dog kun kan foreslå denne løsning som en sekundær mulighed, hænger dette sammen med ønskeligheden af at bevare folkekirkens højtstående gejstliges kontakt med det løbende arbejde og de praktiske vanskeligheder, dette vil berede, såfremt forvaltningen var henlagt til ministeriet. Iøvrigt må det skønnes tvivlsomt, om væsentlige dele af den løbende administration - ikke mindst effektivering af repræsentationsfor-

pligtelserne - egner sig for en departemental behandling.

c) Henlæggelse af administrationen til Københavns bispeembede:

Denne løsning indebærer efter flertallets opfattelse samtlige de fordele, som kunne være opnået ved henlæggelse til ministeriet og ingen af ulemperne. Københavns biskop har i forvejen ifølge sædvane indtaget en central stilling i dette arbejde og er af ministeriet anvendt som konsulent i spørgsmål af mellemkirkelig karakter og om folkekirkens repræsentation i det hele over for udenlandske kirkesamfund. Den særstilling, Københavns biskop også iøvrigt indtager i forbindelse med bispeembedets placering i hovedstaden, gør det naturligt for udenlandske kirker at henvende sig til ham. En officiel overførsel af arbejdet til Københavns bispeembede vil tillige sikre kontinuiteten i dette, da Københavns biskop er formand for Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd.

d) Henlæggelse af administrationen til Københavns bispeembede (subsidiært kirkeministeriet) i forening med et råd (udvalg, nævn):

Uanset hvilken af de under b) og c) nævnte løsninger, der foretrækkes, vil der være mulighed for gennem nedsættelse af et råd eller udvalg, som skal være rådgivende for den pågældende administrative myndighed, at sikre sig den fornødne sagkundskab. Flertallet finder dog ikke anledning til at foreslå nedsættelse af et sådant råd på indeværende tidspunkt. Såfremt udviklingen skulle vise, at der bliver behov for et sådant råd, og at de rådgivende funktioner, som tænkes henlagt hertil, ikke kan udføres af et privat organiseret råd, vil der til den tid kunne tages initiativ til nedsættelse af et officielt råd. Flertallet finder ikke, at der for tiden er behov for et råd med en videregående kompetence end rådgivende, f.eks. tilsynsberedelser.

Flertallet må af de anførte grunde foretrække den under c) nævnte løsning og skal i anden række pege på den under b) nævnte mulighed.

Flertallet foreslår herefter, at folkekirkens medlemskab af Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og andre økumeniske organisationer efter kirkeministerens bestemmelse samt den heraf følgende forplig-

telse til at udrede fuldt medlemsbidrag samt sådanne udgifter, som er en nødvendig følge af medlemskaberne - herunder rejseudgifter - anerkendes, og at det med medlemskaberne forbundne sekretariatsarbejde henlægges til Københavns bispeembede (subsidiært kirkeministeriet), hvor der må ansættes en teologisk uddannet medarbejder til at forestå sekretariatsforretningerne. Flertallet foreslår, at udgifterne til det mellemkirkelige arbejde afholdes af statskassen.

Et medlem (Carl Trock) ønsker ikke at tage stilling til, om finansiering af dette arbejde over statskassen bør foretrækkes på længere sigt.

Et mindretal (Henrik Christiansen, N. H. Gadegård, Jørgen Ginnerup, W. Gravesen, Jens Hansen og L. Harboe Jepsen samt B. Riisgaard) kan ikke tilslutte sig arbejdets henlæggelse til kirkeministeriet som en subsidiær mulighed på grund af dette arbejdes rent kirkelige beskaffenhed. Af samme grund kan en del af dette mindretal (N. H. Gadegård og Jørgen Ginnerup) ikke tilslutte sig udgifternes afholdelse af statskassen, men foreslår udgifterne dækket af kirkelige midler. En anden del af dette mindretal (Henrik Christiansen og B. Riisgaard) kan tilslutte sig flertallets forslag på dette punkt for så vidt angår medlemskontingenter m.v. under hensyn til og så længe den nuværende bestemmelse i grundlovens § 4 er gældende. Sidstnævnte medlemmer forudsætter, at der opretholdes et samvirke mellem Københavns bispeembede og Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd om de mellemkirkelige relationer, og foreslår iøvrigt, at udgifterne til den fornødne yderligere sekretariatsbistand for Københavns biskop afholdes af bispeembedet, således at statskassen ikke nævnes, selvom statskassen i kraft af det historiske forløb er forpligtet økonomisk over for bispeembederne.

Et andet mindretal (Jørgen Nielsen) kan ikke gå ind for flertallets forslag. Dette mindretal er af den opfattelse, at det heller ikke på langt sigt vil være nødvendigt at oprette nogen stilling som vicebiskop til bestridelse af det mellemkirkelige arbejde. Hovedbegrundelsen for, at den, der skal bestride dette arbejde, er bispeviet, er ikke til stede, når den pågældende ikke skal varetage tilsynet med udsendte præster, hvilket der tilsyneladende

ikke er noget behov for. Dette mindretal mener, at den af flertallet foreslåede løsning bør være permanent, og at den bør udbygges med oprettelsen af et officielt eller officielt råd, idet det forekommer mindretallet at være af betydning at sikre biskoppens økumeniske medarbejder sagkyndig støtte og forhindre en skadelig ensidighed i løsningen af opgaverne. Det forekommer ikke mindretallet betryggende at overlade til en enkelt mand at afgøre, »om beføjelserne på disse områder vil kunne delegeres til de nuværende organisationer i uforandret skikkelse« (s. 18). Mindretallet deler ikke flertallets opfattelse, hvorefter betænelighederne ved et officielt sammensat råd overstiger de ovenfor nævnte fordele, der er forbundet med et sådant råd. Ulemperne er ifølge flertallet følgende: Et sådant råd stemmer ikke med folkekirkelig tradition. Det er blevet sammenlignet med en kirkelig synode. Det kan ikke afvises, at det med tiden udvikler sig til en mere eller mindre repræsentativ forsamling for folkekirken, hvilket kan have uheldige konsekvenser.

De to førstnævnte argumenter har for dette mindretal ingen afgørende, selvstændig betydning. Om det sidstnævnte bemærkes, at mindretallet er enig i, at det kan have uheldige konsekvenser, hvis rådet med tiden udvikler sig til en repræsentativ forsamling for folkekirken. Efter mindretallets opfattelse er risikoen herfor ringe, dels fordi rådets opgaver, der er af en ganske speciel karakter, nøje kan defineres og afgrænses, dels fordi der altid vil være røster, der gør opmærksom på, at rådet ikke har den med rette frygtede kompetence til at udtale sig på folkekirkens vegne. Denne risiko vil efter mindretallets mening blive lig nul, hvis rådet gøres officielt, d.v.s. at det oprettes privat, men således at dets vedtægter skal godkendes af kirkeministeriet. Også den omstændighed, at kontingenterne skal betales af staten, gør det for mindretallet naturligt, at der forlanges kirkeministeriel godkendelse af rådets vedtægter.

Endelig kan et mindretal (Helge Skov) ikke tilslutte sig flertallets forslag allerede fordi dette tilsigter, at folkekirken officielt påtager sig medlemskabet af internationale økumeniske organisationer og søger etableret en lovlig repræsentation heri. Der henvises til det herom foran anførte (s. 19 f.f.). Dette mindretal kunne derfor ikke tiltræde forsla-

get om oprettelse af en stilling som vicebiskop og et officielt råd, og må tage afstand fra flertallets indstilling også på grund af den foreløbige karakter, der præger denne, jfr. side 21, hvor det er fremhævet, at en tilfredsstillende langsigtet løsning vil kræve yderligere foranstaltninger, (oprettelse af et vicebispembede og eventuelt et sideordnet råd) og yderligere bevillinger. Mindretallet kan heller ikke tiltræde forslaget om, at de omhandlede kontingenter udredes fuldtud af statskassen, da officielt medlemskab derved kunne pådrages folkekirken. Mindretallet nærer iøvrigt betænkelighed med hensyn til, om en for fast tilknytning af det mellemkirkelige arbejde til Københavns bispeembede vil kunne afskære mulige kandidater til stillingen og på uheldig måde understrege biskoppens stilling som primas. Dette mindretal foreslår, at kirkeministeriet udpeger en af folkekirkens gejstlige til konsulent i mellemkirkelige spørgsmål samt tilvejebringer bevillingsmæssig mulighed for den pågældende til at antage fornøden medhjælp. Konsulenten skal foruden at bistå kirkeministeriet være til rådighed for dem, der ønsker at knytte kontakter med andre kirkesamfund.

Et medlem (A. Roesen) ønsker at bemærke, at han tidligere har fremsat sine synspunkter i en til medlemmerne omdelt replik, og har afholdt sig fra at stemme.

I overensstemmelse med flertallets forslag indstilles hermed:

at folkekirkens medlemskab af Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og andre økumeniske organisationer efter kirkeministeriets bestemmelse samt den heraf følgende forpligtelse til at udrede fuldt medlemsbidrag samt sådanne udgifter som er en nødvendig følge af medlemskaberne - herunder rejseudgifter - anerkendes,

at det løbende sekretariatsarbejde vedrørende varetagelsen af folkekirkens samarbejde med andre kirkesamfund igennem de nævnte organisationer henlægges til Københavns bispeembede subsidiært til kirkeministeriet,

at der ansættes en teologisk uddannet medarbejder til at forestå disse sekretariatsforretninger, og
at udgifterne ved disse foranstaltninger afholdes af statskassen.

6. De økonomiske konsekvenser af kommissionens forslag.

Kommissionens forslag vil indebære en forhøjelse af de nuværende statsbevillinger med følgende beløb:

Kontingenter:

Kirkernes Verdensråd: Ingen yderligere udgift, da kontingentet i sin helhed afholdes af statskassen.

Det lutherske Verdensforbund:
Kontingent anslået til 100.000 kr. årlig. For tiden ydes et tilskud af statskassen på 21.000 kr. årlig.
Øget udgift . . . . . 79.000kr.
79.000 kr.

Lønninger:

Leder af sekretariatet (26. lønningsklasse). Begyndelsesløn (med tillæg pr. 1/10-1966). . . . . 55.520kr.
Assistent (efter overenskomst med Handels- og Kontorfunktionærerens forbund). Uanset at der af praktiske grunde er regnet med begyndelseslønning, må det påregnes at blive nødvendigt i stillingen at søge ansat en person med nogen anciennitet.
Begyndelsesløn. . . . . 22.010 kr.
156.530 kr.

Andre udgifter:

Rejseudgifter. . . . . 20.000 kr.
Udgifter i forbindelse med studieudvekslingsprogrammer. . . . . 20.000 kr.
Øget repræsentationstillæg til Københavns biskop. . . . . 6.000 kr.
Øgede kontorholdsudgifter for Københavns bispeembede. . . . . 8.000 kr.

Merudgift ialt årlig . . . 210.530 kr.

København, den 25. april 1967.

J. Brinth	Knud Frederiksen	H. Dons Christensen
H. Christiansen	W. Gravesen	N. H. Gadegård
Jørgen Ginnerup	H. V. Højsgaard	Th. Græsholt
Jens Hansen	Verner Jensen	Johs. W. Jacobsen
L. Harboe Jepsen	W. Westergård Madsen (formand)	Ruth Kristiansen
Sv. Lerfeldt	Børge Riisgaard	Viggo Møllerup
Jørgen Nielsen	Børge Roesen	Axel Riishøj
Aug. Roesen	Helge Skov	P. Salomonsen (sekretær)
Harald Sandbæk	Carl Trock	Arne Thomsen
Jørgen Bøgh		
B. Wiberg		

K. Bagger
(sekretær)

THE CONSTITUTION OF THE WORLD COUNCIL OF CHURCHES

I. *Basis*

The World Council of Churches is a fellowship of churches which confess the Lord Jesus Christ as God and Saviour according to the Scriptures and therefore seek to fulfil together their common calling to the glory of the one God, Father, Son and Holy Spirit.

It is constituted for the functions set out below.

II. *Membership*

Those churches shall be eligible for membership in the World Council of Churches which express their agreement with the Basis upon which the Council is founded and satisfy such criteria as the Assembly or the Central Committee may prescribe. Election to membership shall be by a two-thirds vote of the member churches represented at the Assembly, each member church having one vote. Any application for membership between meetings of the Assembly may be considered by the Central Committee; if the application is supported by a two-thirds majority of the members of the Committee present and voting, this action shall be communicated to the churches that are members of the World Council of Churches, and unless objection is received from more than one-third of the member churches within six months the applicant shall be declared elected.

III. *Functions*

The functions of the World Council shall be:

- (i) To carry on the work of the world movements for Faith and Order and Life and Work and of the International Missionary Council.
- (ii) To facilitate common action by the churches.
- (iii) To promote co-operation in study.
- (iv) To promote the growth of ecumenical and missionary consciousness in the members of all churches.

- (v) To support the churches in their world-wide missionary and evangelistic task.
- (vi) To establish and maintain relations with national and regional councils, world confessional bodies and other ecumenical organizations.
- (vii) To call world conferences on specific subjects as occasion may require, such conferences being empowered to publish their own findings.

IV. *Authority*

The World Council shall offer counsel and provide opportunity of united action in matters of common interest.

It may take action on behalf of constituent churches in such matters as one or more of them may commit to it.

It shall have authority to call regional and world conferences on specific subjects as occasion may require.

The World Council shall not legislate for the churches; nor shall it act for them in any manner except as indicated above or as may hereafter be specified by the constituent churches.

V. *Organization*

The World Council shall discharge its functions through the following bodies:

- (i) An Assembly which shall be the principal authority in the Council, and shall ordinarily meet every five years. The Assembly shall be composed of official representatives of the churches or groups of churches adhering to it and directly appointed by them. Their term of office shall begin in the year before the Assembly meets, and they shall serve until their successors are appointed. It shall consist of members whose number shall be determined by each Assembly for the

subsequent Assembly, subject to the right of the Assembly to empower the Central Committee, if it thinks fit, to increase or diminish the said number by not more than twenty per cent. The number shall be finally determined not less than two years before the meeting of the Assembly to which it refers and shall be apportioned as is provided hereafter.

Seats in the Assembly shall be allocated to the member churches by the Central Committee, due regard being given to such factors as numerical size, adequate confessional representation and adequate geographical distribution. Suggestions for readjustment in the allocation of seats may be made to the Central Committee by member churches, or by groups of member churches, confessional, regional or national, and these readjustments shall become effective if approved by Central Committee after consultation with the churches concerned.

The Assembly shall have power to appoint officers of the World Council and of the Assembly at its discretion.

The members of the Assembly shall be both clerical and lay persons—men and women. In order to secure that approximately one-third of the Assembly shall consist of lay persons, the Central Committee in allocating to the member churches their places in the Assembly, shall strongly urge each church, if possible, to observe this provision,

- (ii) A Central Committee which shall be a Committee of the Assembly and which shall consist of the President or Presidents of the World Council, together with not more than one hundred members chosen by the Assembly from among persons whom the churches have appointed as members of the Assembly. They shall serve until the next Assembly, unless the Assembly otherwise determines. Membership in the Central Committee shall be distributed among the member churches by the Assembly, due regard being given to such factors as numerical size, adequate confessional representation, adequate geographical distribution and the adequate representation of the major interests of the World Council.

Any vacancy occurring in the membership of the Central Committee between meetings of the Assembly shall be filled by the Central Committee upon the nomination of the church or churches concerned.

The Central Committee shall have the following powers:

- (a) it shall, between meetings of the Assembly, carry out the Assembly's instructions and exercise its functions, except that of amending the Constitution, or modifying the allocation of its own members;
- (b) it shall be the finance committee of the Assembly, formulating its budget and securing its financial support;
- (c) it shall name and elect its own officers from among its members and appoint its own secretarial staff;
- (d) the Central Committee shall meet normally once every calendar year, and shall have power to appoint its own Executive Committee.

Quorum. No business, except what is required for carrying forward the current activities of the Council, shall be transacted in either the Assembly or the Central Committee unless one-half of the total membership is present.

VI. *Appointment of Commissions*

(1) The World Council shall discharge part of its functions by the appointment of Commissions. These shall be established under the authority of the Assembly in accordance with the Rules of the World Council and the constitutions of the respective Commissions. The Commissions shall, between meetings of the Assembly, report annually to the Central Committee which shall exercise general supervision over them. The Commissions may add to their membership clerical and lay persons approved for the purpose by the Central Committee. The Commissions shall discharge their functions in accordance with constitutions approved by the Central Committee.

In particular, the Assembly shall make provision by means of appropriate Commissions for carrying on the activities of Faith and Order, Life and Work and the International Missionary Council.

(2) There shall be a Faith and Order Commission of which the following shall be the functions:

- (i) to proclaim the essential oneness of the Church of Christ and to keep prominently before the World Council and the churches the obligation to manifest that unity and its urgency for world mission and evangelism;
- (ii) to study questions of faith, order and worship with the relevant social, cultural, political, racial and other factors in their bearing on the unity of the churches;
- (iii) to study the theological implications of the existence of the ecumenical movement;
- (iv) to study matters in the present relationships of the churches to one another which cause difficulties and need theological clarification;
- (v) to provide information concerning actual steps taken by the churches towards reunion.

The Commission shall discharge these functions in accordance with a constitution approved by the Central Committee.

In invitations to World Conferences on Faith and Order, it shall be specified that such conferences are to be composed of official delegates of churches which accept Jesus Christ as God and Saviour.

(3) There shall be a Commission on World Mission and Evangelism.

Its aim shall be to further the proclamation to the whole world of the Gospel of Jesus Christ, to the end that all men may believe in him and be saved.

The functions of the Commission shall be:

- (i) to keep before the churches their calling and privilege to engage in constant prayer for the missionary and evangelistic work of the Church;
- (ii) to remind the churches of the range and character of the unfinished evangelistic task and to deepen their sense of missionary obligation;
- (iii) to stimulate thought and study on the Biblical and theological basis and meaning of the Church's missionary task and on questions directly related to the spread of the Gospel in the world;
- (iv) to foster among churches and among councils and other Christian bodies more effective co-operation and united

- action for world evangelization;
- (v) to deepen evangelistic and missionary concern in the whole life and work of the World Council of Churches;
- (vi) to assist in securing and safeguarding freedom of conscience and religion as formulated in declarations of the World Council of Churches on religious liberty;
- (vii) to co-operate with other units of the World Council of Churches;
- (viii) to take such further action in fulfilment of the declared aim of the Commission as is not otherwise provided for within the World Council of Churches.

VII. *Other Ecumenical Christian Organizations*

(1) Such world confessional associations and such ecumenical organizations as may be designated by the Central Committee may be invited to send representatives to the sessions of the Assembly and of the Central Committee in a consultative capacity in such numbers as the Central Committee shall determine.

(2) Such national councils of churches, other Christian councils and missionary councils as may be designated by the Central Committee may be invited to send non-voting representatives to the Assembly and to the Central Committee, in such numbers as the Central Committee shall determine.

VIII. *Amendments*

The Constitution may be amended by a two-thirds majority vote of the Assembly, provided that the proposed amendment shall have been reviewed by the Central Committee, and notice of it sent to the constituent churches not less than six months before the meeting of the Assembly. The Central Committee itself, as well as the individual churches, shall have the right to propose such amendment.

IX. *Rules and Regulations*

The Assembly or the Central Committee may make and amend Rules and Regulations concerning the conduct of the Council's business, of its Committees and Departments, and generally all matters within the discharge of its task.

THE CONSTITUTION OF THE LUTHERAN WORLD FEDERATION

I. Name

The name and title of the body organized under this Constitution shall be The Lutheran World Federation.

II. Doctrinal Basis

The Lutheran World Federation acknowledges the Holy Scriptures of the Old and New Testaments as the only source and the infallible norm of all church doctrine and practice, and sees in the three Ecumenical Creeds and in the Confessions of The Lutheran Church, especially in the Unaltered Augsburg Confession and Luther's Small Catechism, a pure exposition of the Word of God.

III. Nature, Functions and Scope

1. *Nature*

The Lutheran World Federation shall be a free association of Lutheran Churches. It shall act as their agent in such matters as they assign to it. It shall not exercise churchly functions on its own authority, nor shall it have power to legislate for the Churches belonging to it or to limit the autonomy of any Member Church.

2. *Functions*

In accordance with the preceding paragraphs, The Lutheran World Federation shall:

- a. Further a united witness before the world to the Gospel of Jesus Christ as the power of God for salvation.
- b. Cultivate unity of faith and confession among the Lutheran Churches of the world.
- c. Develop fellowship and cooperation in study among Lutherans.

- d. Foster Lutheran interest in, concern for, and participation in ecumenical movements.
- e. Support Lutheran Churches and groups as they endeavour to meet the spiritual needs of other Lutherans and to extend the Gospel.
- f. Provide a channel for Lutheran Churches and groups to help meet physical needs.

3. *Scope of Authority*

In accordance with its nature, function and structure, The Lutheran World Federation may take action on behalf of one or more Member Churches in such matters as they may commit to it.

IV. Membership

The Lutheran World Federation consists of Churches which accept the doctrinal basis set forth in Article II of this Constitution. Each Church which applies for membership in the Federation shall declare its acceptance of this Constitution. Its reception into membership shall be decided by the Lutheran World Federation in Assembly, or in the interim, if not more than one-third of the Member Churches raise an objection within one year, by the Executive Committee.

Membership in the Federation may be terminated by vote of the Assembly or by withdrawal.

V. Organization

The Lutheran World Federation shall exercise its functions through the following: 1) The Assembly; 2) The Executive Committee; 3) National Committees; 4) Commissions. In all the functions of the Federation, both clerical and lay persons shall be eligible to participate.

VI. The Assembly

1. An Assembly of the Federation shall normally be held every six years at the call of the President. The time and place and program of each Assembly shall be determined by the Executive Committee. Special Meetings of the Assembly may be called by the Executive Committee.

2. The Assembly shall consist of chosen representatives of the Member Churches of the Federation. The number of the representatives shall be determined by the Executive Committee. The allocation of the representatives in the Assembly shall be made to the Member Churches by the Executive Committee with the advice of the National Committees, and due regard shall be given to such factors as numerical size of Churches, geographical distribution by continents and countries, adequate representation of the Younger Churches and the Minority Churches, and the right of each completely independent Member Church to have at least one representative in the Assembly. Suggestions for readjustments in the allocation of representatives in the Assembly may be made to the Executive Committee by Member Churches or groups of Member Churches, national or regional, and these readjustments shall become effective if approved by the Executive Committee and by the Member Churches concerned.

The representatives in the Assembly shall be chosen by the Member Churches themselves.

Whenever Lutheran congregations in union church bodies combine to ask for representation in the Assembly the Executive Committee may invite them to send representatives to the Assembly in a consultative capacity. Lutheran associations and organisations designated by the Executive Committee may be invited to send representatives to the Assembly in a consultative capacity in such numbers as the Executive Committee may determine.

3. The Assembly shall be the principal authority in the Federation. It shall elect the President of the Federation and the other members of the Executive Committee, shall receive reports from National Committees, shall appoint Commissions, and shall deter-

mine the fundamental lines of the Federation's work.

VII. Officers

The President of the Federation shall be chosen by ballot of the Assembly and a majority of the votes cast shall be necessary for an election. He shall assume office immediately after the close of the Assembly which has elected him and before the organization of the new Executive Committee. He shall be the chief official representative of the Federation. He shall hold office until the close of the following Assembly, and he shall be ineligible to succeed himself. Other officers of the Federation shall be chosen by the Executive Committee.

VIII. Executive Committee

1. Each Assembly shall elect nineteen persons who with the President shall constitute the Executive Committee of the Federation. At least four members of the Executive Committee shall be lay persons. Membership in the Executive Committee shall be allocated with due regard to such factors as numerical size of Churches, geographical distribution by continents and countries, and adequate representation of the Younger Churches and the Minority Churches. In the choice of members from the Younger Churches and the Minority Churches, an effort shall be made to effect changes at each Assembly in order to make possible a rotation among all of them.

2. The Executive Committee shall meet at least once annually. It shall choose from its own membership three Vice-Presidents as officers of the Federation. It shall also elect a Treasurer of the Federation. The duties of these officers shall be those usually assigned to those offices.

3. The Executive Committee shall conduct the business of The Lutheran World Federation in the interim between Assemblies, shall supervise the appointment of National Committees and receive annual reports from them, shall elect a General Secretary and assign him his duties, shall make a full annual report (including complete financial statements) to all Member Churches, shall appoint all committees and commissions not

otherwise provided for, and shall represent the Federation in all external relations.

4. Vacancies in the Executive Committee ad interim shall be filled by that Committee.

5. Normally chairmen of commissions shall attend the regular meetings of the Executive Committee as consultants.

IX. General Secretary

Immediately following the close of each Assembly the Executive Committee shall elect a General Secretary who shall serve until the close of the next Assembly. The General Secretary shall be responsible to the Executive Committee for his work. It shall be his duty to carry out the decisions of the Assembly and of the Executive Committee under the general supervision of the President. He shall report through the Executive Committee to the Assembly of the Federation.

X. National Committees

The Member Churches in each country shall select a group of persons who, together with the member or members of the Executive Committee in that country, shall constitute a National Committee for The Lutheran World Federation. Each National Committee shall be asked to present to the Executive Committee an annual statement concerning the interests of The Lutheran World Federation in its country.

XI. Commissions

Commissions shall be appointed either by the Assembly or by the Executive Committee. It shall be the purpose of these Commissions to discharge designated functions of the Federation. They shall report annually to the Executive Committee, which shall exercise general supervision over them.

XII. Finance

The Executive Committee shall prepare annually a detailed budget for the Federation, designate the allocation of funds to particular needs and assign to each National Committee its responsibility for specific portions of the budget. The Treasurer shall be authorized to establish depositories in various countries.

XIII. Amendments

Amendments to this Constitution may be made by a two-thirds vote of those present at any regularly called Assembly, provided notice of intention to amend shall have been given the preceding day. Amendments so made shall become affective one year after their adoption by the Assembly unless objection has been filed with the Executive Committee by Churches embracing in aggregate one-third of the constituency of the Federation.

VEDTÆGTER FOR DEN DANSKE FOLKEKIRKES MELLEMKIRKELIGE RÅD

Den danske Folkekirkes mellemkirkelige Råd har til opgave

- a. i samarbejde med biskopperne at varetage Den danske Folkekirkes officielle forbindelse med Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund,
- b. gennem Den danske Folkekirkes Nødhjælp i overensstemmelse med dennes vedtægter at varetage den danske mellemkirkelige hjælpevirksomhed,
- c. gennem Det økumeniske Fællesråd i Danmark i overensstemmelse med dets vedtægter at varetage forbindelsen mellem Folkekirken og andre kirkesamfund, som direkte eller indirekte har tilslutning til Kirkernes Verdensråd,
- d. at samarbejde med Dansk Missionsråd i spørgsmål af fælles interesse,
- e. at styrke forbindelsen mellem de nordiske kirker,
- f. iøvrigt at tage vare på opgaver af mellemkirkelig art og
- g. at fremme kendskabet til det fælleslutherske og hele det økumeniske arbejde og dets forbindelse med Ydre-Mission.

Rådet består af 50-75 medlemmer, som alle skal tilhøre folkekirken. Rådet supplerer sig selv.

Ved valget af medlemmer tilstræbes det at få den danske Folkekirke med de inden for den arbejdende organisationer så alsidigt repræsenteret som muligt. Folkekirkens biskopper har ret til medlemskab i Rådet, uanset om det ovennævnte medlemstal af 75 derved måtte overskrides.

§ 3.

Til gennemførelse af sit formål vælger Rådet a. en formand, som skal være en af Dan-

- marks biskopper, og en næstformand,
- b. en Styrelse til varetagelse af de i § 1, punkterne a, d, e, f og g nævnte opgaver,
- c. medlemmerne af Den danske Folkekirkes Nødhjælp og
- d. de folkekirkelige medlemmer af Det økumeniske Fællesråd i Danmark.

Alle ovennævnte valg sker blandt Rådets medlemmer - se dog vedtægter for Den danske Folkekirkes Nødhjælp punkt 2, stk. 2 - og gælder for 3 år ad gangen, således at $\frac{1}{3}$ af de valgte afgår hvert år. Genvalg kan finde sted. Hvis et medlem udtræder af Rådet, udtræder det automatisk af Styrelsen og andre udvalg, hvori det måtte være indvalgt af Rådet.

§ 4.

Rådet afholder ordinært årsmøde i april måned. Mødet holdes normalt i København.

Ekstraordinært rådsmøde afholdes, når Styrelsen eller mindst 10 medlemmer af Rådet over for formanden fremsætter ønske derom og angiver det emne, som ønskes behandlet på mødet.

På det ordinære årsmøde aflægger formanden beretning om Rådets virksomhed i det forløbne år, og Styrelsens kasserer forelægger årsregnskabet til godkendelse. Der foretages valg i overensstemmelse med de i §§ 2-3 indeholdte bestemmelser.

Formanden for Den danske Folkekirkes Nødhjælp aflægger beretning om dennes virksomhed i det forløbne år og fremlægger regnskabet for det forløbne år til efterretning for Rådet.

Et af de folkekirkelige medlemmer af Det økumeniske Fællesråd i Danmark aflægger beretning om dette råds virksomhed i det forløbne år og fremlægger regnskab for det forløbne kalenderår til efterretning for Rådet.

Alle valg og vedtagelser sker ved simpel stemmeflerhed.

For at Rådet kan være beslutningsdygtigt, skal mindst $\frac{1}{3}$ af medlemmerne være til stede. Forsåvidt der ikke er mødt et tilstrækkeligt antal medlemmer, kan spørgsmålene efter Styrelsens beslutning udsendes til skriftlig afstemning.

Indkaldelse til rådsmøde sker skriftligt på formandens foranledning med mindst 14 dages varsel, for det ordinære årsmødes vedkommende med mindst 1 måneds varsel.

Til ledelse af forhandlingerne vælger Rådet ved hvert møde en dirigent. Der føres protokol over forhandlingerne.

Protokollen underskrives af formanden og dirigenten.

Styrelsen har under ansvar over for Rådet den besluttende og bevilgende myndighed.

Styrelsen består af 15-20 medlemmer.

Styrelsen afholder møde efter formandens bestemmelse, når varetagelsen af dens opgaver gør det ønskeligt, eller når mindst 5 af dens medlemmer over for formanden fremsætter ønske derom med angivelse af emne for mødet.

Efter Rådets ordinære årsmøde afholder Styrelsen snarest et møde, hvor den blandt sine medlemmer for 3 år ad gangen vælger en formand, en næstformand samt - evt. uden for sine medlemmer - en kasserer og en sekretær.

Styrelsen nedsætter

- a. et forretningsudvalg, der består af Styrelsens formand og 3-6 af dens medlemmer,
- b. et udvalg til varetagelse af samarbejdet med Kirkernes Verdensråd,
- c. et udvalg til varetagelse af samarbejdet med Det lutherske Verdensforbund. Dette sidste udvalg udgør Det lutherske Verdensforbunds danske Nationalkomité.

Mindst et medlem af Styrelsen skal have sæde i begge de sidstnævnte udvalg.

Styrelsen forelægger på Rådets årsmøde forslag til regler for udvalgenes kompetence og opgaver.

Alle valg og vedtagelser sker ved simpel stemmeflerhed.

For at et valg eller en vedtagelse skal være gyldig, skal mindst $\frac{2}{3}$ af Styrelsen have stemt derfor.

Indkaldelse til møde sker skriftligt eller telefonisk på formandens foranledning såvidt muligt med mindst 1 uges varsel.

Der føres protokol over Styrelsens forhandlinger. Protokollen underskrives af formanden.

§ 6.

Styrelsen administrerer de gennem rådets årlige kirkekollekt eller på anden måde indkomne pengemidler og andre gaver. Regnskabsåret er kalenderåret. Regnskabet underskrives af formanden og forretningsudvalget og revideres af en statsautoriseret revisor, der ikke er medlem af Rådet. Når regnskabet er godkendt af Styrelsen og forsynet med revisors påtegning, forelægges det Rådet til godkendelse på det ordinære årsmøde, og dette træffer bestemmelse om dets offentliggørelse.

Forretningsudvalget har til opgave at forbedre de sager, der skal behandles på Styrelsens møder, at iværksætte de af Styrelsen truffene beslutninger efter dennes direktiver og iøvrigt at varetage de løbende forretninger.

§ 8.

Nærværende vedtægter gælder fra 1. april 1954 at regne. De kan ændres, når de vedtages på 2 på hinanden følgende rådsmøder, dog således at de for ændring afgivne stemmer skal repræsentere mindst halvdelen af Rådets medlemmer.

For så vidt der ikke er mødt et tilstrækkeligt antal medlemmer til at foranstående regel kan opfyldes, kan pågældende forslag efter Styrelsens beslutning udsendes til skriftlig afstemning.

§ 9.

Overgangsbestemmelser. Såvel inden for Rådet som indenfor Styrelsen bestemmes ved lodtrækning, i hvilken rækkefølge medlemmerne skal afgå. Rådet vælges første gang på et fællesmøde af de folkekirkelige medlemmer af det ved disse vedtægters ikrafttræden bestående økumeniske Fællesråd i Danmark og Det lutherske Verdensforbunds danske Komité.

